

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 233/2010-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. mája 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. J. K., T., zastúpeného Advokátskou kanceláriou P., s. r. o., T., v mene ktorej koná advokát JUDr. Ing. P. P., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14 Co 160/2009 z 13. októbra 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. J. K. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. decembra 2009 doručená sťažnosť Mgr. J. K., T. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky

(ďalej len „ústava“) a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 14 Co 160/2009 z 13. októbra 2009.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že žalobou podanou 16. októbra 2006 sa sťažovateľ na Okresnom súde Brezno (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 217/06 (sťažovateľ v sťažnosti nesprávne uvádza konanie okresného súdu sp. zn. 5 C 254/04, ktoré však bolo podľa zistenia ústavného súdu konaním v inej veci, a to vo veci zaplatenia sumy 3 044 538 Sk s príslušenstvom, pozn.) domáhal určenia neúčinnosti kúpnopredajnej zmluvy podľa § 42a a § 42b Občianskeho zákonníka (odporovateľné právne úkony) uzavretej medzi dlžníkom sťažovateľa ako predávajúcim a žalovaným ako kupujúcim. Táto zmluva mala byť podľa sťažovateľa uzatvorená s úmyslom zmenšiť dlžníkov majetok tak, aby sťažovateľova pohľadávka voči dlžníkovi bola nevyožiteľná, t. j. zmluva bola uzavretá s úmyslom poškodiť sťažovateľa. Okresný súd rozsudkom z 5. júna 2009 žalobu sťažovateľa zamietol z dôvodu, že nebolo preukázané, že by dlžník sťažovateľa konal s úmyslom poškodiť ho. Na základe odvolania sťažovateľa krajský súd v konaní bez nariadenia pojednávania rozsudkom sp. zn. 14 Co 160/09 z 13. októbra 2009 rozsudok okresného súdu potvrdil, avšak z iných dôvodov, než na základe akých rozhodol okresný súd. Podľa názoru krajského súdu bola totiž žaloba sťažovateľa podaná oneskorene, pričom trojročnú lehotu podľa § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka na podanie žaloby krajský súd počítal nie od povolenia vkladu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v prospech kupujúceho na základe tejto zmluvy, ale túto lehotu počítal od dátumu uzatvorenia kúpnej zmluvy.

Podľa názoru sťažovateľa je rozhodnutie krajského súdu založené na nesprávnom právnom posúdení veci, pričom navyše sa závery krajského súdu vyslovené v konaní bez pojednávania odlišujú od záverov okresného súdu konajúceho v danej veci v prvom stupni.

Sťažovateľ svoj názor v sťažnosti odôvodnil takto:

„V tejto súvislosti dodávam, že i samotný prvostupňový súd v predmetnej veci považoval žalobu za podanú včas, v zákonné 3-ročnej hmotnoprávnej lehote. Rovnako tak Najvyšší súd ČR dospel vo svojom judikáte č. 41/2001 k záveru, že lehota na podanie odporovacej žaloby vo vzťahu k právnemu úkonu o prevode nehnuteľnosti začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie príslušného orgánu o vklade vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností.

Som toho názoru, že zákonným, ako aj ústavne konformným výkladom ustanovenia § 42 ods. 2 Občianskeho zákonníka možno dospieť k záveru, že 3-ročná hmotnoprávna lehota na podanie odporovacej žaloby začína plynúť od okamihu, kedy došlo k zmenšeniu majetkovej podstaty dlžníka na úkor veriteľa, teda od okamihu, kedy de jure odišli z majetku dlžníka majetkové hodnoty, ktoré mohli byť použité na uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky veriteľa. Takýmto okamihom je nepochybne okamih, kedy dlžník prišiel o vlastnícke právo k veci, čo je v prípade nehnuteľnosti okamih právoplatného vkladu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti na nadobúdateľa. Z tohto aspektu považujem za nesprávny názor súdu, ktorý považuje za právne relevantný pre začiatok plynutia lehoty okamih vzniku obligačno-právneho záväzku, a nie jeho vecno-právny následok, hoci práve týmto okamihom dochádza k možnému ukráteniu uspokojenia pohľadávky veriteľa. Zo samotného uzavretia resp. vzniku zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti vyplýva pre prevádzajúceho (dlžníka) len záväzok previesť vlastnícke právo k nehnuteľnosti na kupujúceho, k čomu však vôbec nemusí dôjsť a v takomto prípade podanie samotnej odporovacej žaloby by nemalo ani právne opodstatnenie. Domnievam sa, že úmyslom zákonodarcu, najmä vychádzajúc z účelu ustanovení upravujúcich odporovateľnosť právneho úkonu, nebolo posudzovať resp. upraviť začiatok plynutia predmetnej prekluzívnej lehoty tak, ako to urobil vo svojom posúdení a rozhodnutí Krajský súd Banská Bystrica. Dodávam, že ak nedôjde k zápisu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, veriteľ nielenže nemôže tvrdiť, že bol ukrátený na uspokojení svojej pohľadávky, ale ani sa nemá ako dozvedieť, že ho dlžník svojimi úkonmi ukracuje, keďže o zmene vlastníckeho práva k nehnuteľnosti sa môže dozvedieť len z katastra nehnuteľností, nakoľko samotný dlžník ako prevádzajúci a nadobúdateľ nehnuteľnosti nemajú v takýchto prípadoch záujem informovať veriteľa o tomto scudzovacom úkone. I tieto skutočnosti zvyrazňujú nelogickosť

a nesprávnosť prístupu uvedeného súdu k otázke začiatku plynutia spomenutej prekluzívnej lehoty. ...

Nakoľko predmetné rozhodnutie Krajského sud Banská Bystrica nebolo týmto súdom presvedčivo odôvodnené a vyložené, tvrdím, že súd rozhodol celkom formalisticky, svojvoľne a arbitrárne. Výrok jeho rozhodnutia sa nezakladá na rozumnej argumentácii, nemá rozumnú oporu v platnej právnej úprave a neposkytuje rozumné vysvetlenie.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiada, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo navrhovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s právom na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14 Co/160/2009.

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp zn. 14 Co/160/2009 zo dňa 13. 10. 2009 sa zrušuje v celom rozsahu a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Krajský súd Banská Bystrica je povinný nahradiť navrhovateľovi trovy právneho zastúpenia vo výške 292,38 EUR a to v lehote 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu sp. zn. 14 Co 160/2009 z 13. októbra 2009.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Inými slovami, ak na ochranu označených práv je sťažovateľ podľa osobitných právnych predpisov oprávnený využiť iné opravné prostriedky, ktoré pred podaním sťažnosti ústavnému súdu nevyčerpal, ústavný súd jeho sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre neprípustnosť.

Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zisťoval, či na ochranu tých práv, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, t. j. práva na spravodlivé konanie, ako aj práva na ochranu vlastníctva, mal sťažovateľ k dispozícii iné dostupné opravné prostriedky predstavujúce účinné právne prostriedky nápravy namietaného porušenia jeho práv.

Vzhľadom na to, že zo sťažnosti, ako aj z rozsudku krajského súdu sp. zn. 14 Co 160/2009 z 13. októbra 2009 vyplýva, že krajský súd rozhodol vo veci sťažovateľa na podklade dôvodov odlišných od dôvodov, na základe ktorých rozhodol okresný súd, možno vyvodiť, že argumenty sťažovateľa uvádzané v sťažnosti podanej ústavnému súdu proti označenému rozhodnutiu krajského súdu sťažovateľ namieta po prvýkrát v konaní pred ústavným súdom, pretože v konaní pred všeobecnými súdmi ich nemal možnosť uplatniť, keďže smerujú proti dôvodom rozhodnutia krajského súdu, o ktorých sa mohol sťažovateľ prvýkrát dozvedieť až z tohto rozhodnutia. Keďže sťažovateľ sa k úvahám, resp. k dôvodom rozhodnutia krajského súdu nemal možnosť vyjadriť v konaní pred všeobecnými súdmi, pretože krajský súd vec sťažovateľa prerokoval bez nariadenia pojednávania, všeobecné súdy teda nemali možnosť posúdiť, resp. vysporiadať sa s jeho argumentmi, sťažovateľovi sa týmto postupom krajského súdu v podstate odňala možnosť konať pred súdom, t. j. odňala sa mu možnosť vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, na ktorých krajský súd založil svoje rozhodnutie a ktoré boli v rozpore so skutočnosťami, z ktorých pri svojom rozhodnutí vychádzal prvostupňový súd.

Z uvedených dôvodov sťažovateľ mal možnosť domáhať sa preskúmania postupu krajského súdu využitím mimoriadneho opravného prostriedku, a to dovolania z dôvodu uvedeného v § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom).

V tejto súvislosti treba pripomenúť, že ústavný súd považuje dovolanie za účinný právny prostriedok ochrany základných práv a slobôd v občianskoprávnom konaní (napr. I. ÚS 1/00, II. ÚS 31/00, I. ÚS 209/05), preto ho nemožno nahradiť rozhodnutím o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Na základe podaného dovolania mohlo dôjsť k naplneniu účelu sledovaného sťažovateľom v konaní o sťažnosti, a to predovšetkým k zrušeniu rozhodnutia krajského súdu sp. zn. 14 Co 160/2009 z 13. októbra 2009. Tento záver potvrdzuje aj § 243b Občianskeho súdneho poriadku, ktorý umožňuje dovolaciemu súdu zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu a vrátiť mu vec na ďalšie konanie. V rozsahu svojho preskúmacieho

oprávnenia sa dovolací súd v podstate musí vyrovnat' s rovnakými argumentmi, ako sťažovateľ uvádza v konaní pred ústavným súdom.

Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci iných orgánov verejnej moci, ústavný súd sťažnosť sťažovateľa už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre neprípustnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napádaného rozhodnutia krajského súdu, ako aj rozhodnutie o priznaní trov konania je podmienené vyslovením porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o tejto časti sťažnosti už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. mája 2010